

L'eco

L'ús del substantiu eco ha conegut sempre una certa resistència entre nosaltres. Sens dubte, hom ha degut considerar que es tractava d'un mot poc genuí i qui sap si introduït per la pressió del castellà, a causa de la seva forma, amb aquesta o àtona final característica de tants castellanismes. Però cal eliminar totes les prevenicions que es puguin tenir contra aquest mot, que ens prové, a través del llatí, d'un nom propi grec, el de la nimfa Eco, de qui es contava que fou condemnada a no poder dir altra cosa que les darreres síl·labes d'allò que escoltava. El Diccionari Fabra, naturalment, inclou el mot eco que defineix dient «repetició d'un so produïda per la reflexió de les ones sonores», així com «lloc on es produeix l'eco». I n'assenyala també el sentit especial —en música, en poètica— i el figurat. El mot ha estat normalment usat per molts dels nostres escriptors, figura ja incorporat a la nostra toponímia —a Montserrat, encara que deu tractar-se d'una imposició relativament moderna— i Moll assenyala fins i tot la seva presència en el refranyer popular.

Un dels mots amb què sovint s'ha volgut evitar l'ús del substantiu eco és resso. Però no és ben bé la mateixa cosa. El resso és, segons el Fabra, un «so degut a una ressonància». Es ben possible que en certs casos concrets no es pugui establir amb precisió la diferència entre eco i resso, i que resulti així lícit anomenar una determinada prolongació d'un so amb qualsevol d'aquests dos noms, indistintament. Però el que sens dubte no s'ha de fer és recórrer a resso sistemàticament perquè sembli un mot més «català» que no pas eco.

Alguns escriptors modernistes també se servien de la paraula tornaveu que el Fabra només admet en el sentit material de «dispositiu que, reflectint la veu del qui parla, permet de sentir-lo millor, més lluny». No sembla gens adequat, doncs, de preferir tornaveu a eco que, com hem dit, és un mot d'una legitimitat irreprotxable.

ALBERT JANE